

Titel	Herziening van het GLB – Ecoregeling "vermindering van productiemiddelen". Risicogewassen: in de gebieden die het meest te lijden hebben van nitraat en pesticiden, alternatieve methoden overwegen voor chemische behandelingen en praktijken die de toevoer van nutriënten verminderen
Onderwerp	<p>Met de maatregelen die het PWRP3 (Waals programma voor pesticidenreductie) invoert, wordt gestreefd naar 50% minder pesticidengebruik en minder risico's die daaraan verbonden zijn tegen 2030. Deze maatregelen zullen een positief effect hebben op de beperking van de declasserende impact van pesticiden op de watervoorraden. Met betrekking tot pesticiden die de normen overschrijden worden niettemin aanvullende maatregelen overwogen in de gebieden die het sterkst getroffen zijn qua overschrijding van de normen (oppervlaktewater en grondwater). Voor de getroffen gebieden kunnen meerdere maatregelen worden overwogen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het verstrekken van nuttige informatie aan landbouwers over de naleving van de voorwaarden voor het gebruik van pesticiden; • Het gebruik van alternatieve mechanische technieken om het gebruik van pesticiden te verminderen; • Om de nitraatstromen naar het oppervlakte- en grondwater te beperken moeten bepaalde teeltpraktijken worden ontwikkeld om het gebruik van minerale meststoffen te verminderen: bodembedekking, invoering van peulvruchten in de vruchtwisseling, aanpassing van de bemesting aan de behoeften van de gewassen.
Motivatie	<p>De nitraatstikstofgehalten in het oppervlaktewater en het grondwater blijven problematisch en vertonen beperkte verbeteringen. Voor grondwater overschrijden de nitraatgehalten, die afkomstig zijn uit de landbouw, nog steeds de norm van 50 mg/l voor 12 van de 34 waterlichamen (in 3 daarvan stijgt het gehalte zelfs nog). Wat het oppervlaktewater betreft, zijn er nog 135 van de 352 waterlichamen met niveaus die boven de norm liggen; in 77 daarvan is dat waarschijnlijk het gevolg van verontreiniging door de landbouw.</p> <p>De nitraatstromen naar grond- en oppervlaktewater zijn te wijten aan overbemesting in het algemeen, een wanverhouding tussen beschikbare minerale stikstof in de bodem en de perioden waarin de planten er het meest nood aan hebben, of verminderde opbrengsten in vergelijking met de aanvankelijke ramingen. Een beter beheer van de beschikbare hoeveelheden voedingstoffen in de bodem in verhouding tot de behoeften van de gewassen gedurende het hele jaar kan dus de verliezen naar waterlichamen toe beperken.</p> <p>Meerdere pesticiden vormen een probleem voor de Waalse watervoorraden. Kijkt men alleen naar de moleculen die nog zijn toegestaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cypermetrine, aclonifen en bentazon zijn problematisch in een aanzienlijk aantal waterlichamen; • Bifenox, metazachloor en metolachloor-ESA (metaboliëet van S-metolochloor) zijn eveneens problematisch, maar in een kleiner aantal waterlichamen. <p>Andere – verboden – bestrijdingsmiddelen blijven aan de basis van declassering liggen: dichloorvos, 1,2-dichloorbenzamide (metaboliëet van dichlobenil), desethylatrazine (metaboliëet van atrazine), bromacil, diuron zijn de voornaamste.</p> <p>De belangrijkste teelten waarop deze moleculen worden toegepast, zijn granen, maïs en aardappelen, en, in mindere mate wat de oppervlakte betreft, bieten, koolzaad en erwten/bonen.</p> <p>Afgezien van cypermetrine zijn alle pesticiden die tot declassering leiden herbiciden. Afhankelijk van de klimatologische mogelijkheden en het ontwikkelingsstadium van het gewas moeten voor de genoemde gewassen alternatieve mechanische onkruidbestrijdingstechnieken worden bevorderd. Als totale mechanische onkruidbestrijding niet mogelijk is, moeten de gebruiksvoorwaarden voor de pesticiden (bufferzones, diepte van de grondwaterspiegel, % organisch materiaal, aanwezigheid van karst op een diepte van minder dan 1 m, risico van erosie enz.) nageleefd worden. Het beperken van risicoteelten of het verbieden van problematische pesticiden zijn eveneens te overwegen manieren wanneer de goede toestand niet is bereikt.</p>

Uitvoering	<p>In de oppervlakte- en grondwaterlichamen die de impact van pesticiden het sterkst voelen, zouden meerdere praktijken kunnen worden bevorderd, in eerste instantie op vrijwillige basis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ervoor zorgen dat de informatie over het naleven van de voorwaarden voor het gebruik van pesticiden beschikbaar is, door een werkgroep op te richten ("Risk PPP" van het CRAW); • Alternatieve mechanische technieken inzetten om het gebruik van pesticiden te verminderen door deze techniek in de gebieden met grote impact te bevorderen (steun voor de aankoop van materieel, onafhankelijk advies, enz.); • Chemisch alternatief voor bentazon op erwten/bonen: pyridaat. <p>Voor waterlichamen waar de goede toestand niet wordt bereikt als gevolg van nitraat, zouden de volgende praktijken veralgemeend kunnen worden om de verliezen te beperken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analyse van het stikstofsaldo aan het einde van de winter om de eerste bemesting optimaal af te stemmen; • Verschuiving van de voorjaarsbemesting om beter rekening te houden met dat saldo, meer bepaald voor maïs, die na de kieming minder nodig heeft; • Bodembedekking over een langere periode dan de minimale periode van het PGDA (koppeling met ecoregeling in het nieuwe GLB). <p>Deze praktijken moeten tegen 2023 zijn ingevoerd om tegen 2027 een eerste effect op de watervoorraden te kunnen verwachten. De landbouwers zouden worden begeleid door de bestaande adviesstructuren, via de winningsovereenkomsten die worden uitgebreid tot gedeclasseerde meetpunten en via de grondwaterovereenkomsten. Indien de indicatoren voor het toezicht op de toepassing van deze praktijken en op de kwaliteit van de waterlichamen niet voldoende vooruitgang laten zien, zou het regelgevende karakter van deze acties in werking kunnen worden gesteld.</p>
-------------------	--

Fase(n), doelgroepen en communicatiedoelstellingen		Voorlopige planning
1	Verstrekking van perceelspecifieke risico-informatie over de gebruiksvoorwaarden van bepaalde pesticiden	2023
2	Omkadering van de toepassing van deze praktijken via de bestaande structuren met versterkte middelen	2023-2027
3	Tussentijdse balans van de toepassing van deze praktijken en de impact ervan op de kwaliteit van de waterlichamen	2024
4	Eventuele activering van het regelgevende karakter van bepaalde maatregelen om de milieudoelstellingen in 2027 te bereiken	2024
Wie?	SPW Leefmilieu - Departement Leefmilieu en Water (DEE)	
Partner(s)	Protect'Eau CRA-W DEE DHC Proefcentra Riviercontracten Génération Terre	

Impact	
Schaal/schalen	Heel Wallonië
Financieringsbron	Ecoregeling "vermindering van productiemiddelen" van het nieuwe GLB en Relanceplan "ecologische transitie in de landbouw"
Vereiste middelen	Te bepalen
Wettelijke aspecten	Te bepalen